

**LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ VILNIAUS REGIONINĖS ARCHITEKTŲ TARYBOS
IŠVADA**

2018 m. balandžio 20 d.
Vilnius

Posėdžių pirmininkas – Tomas Grunskis;

Posėdžių sekretorė – Vilma Pasiauraitė;

Vilniaus regioninės architektūros tarybos (toliau – Taryba) nariai: Saulius Pamerneckis, Mindaugas Grabauskas, Lukas Rekevičius, Tauras Paulauskas, Giedrė Filipavičienė, Arūnas Eduardas Paslaitis, Saulius Motieka, Irena Kliobavičiūtė, Dalia Dijokienė, Algimantė Treinienė, Tomas Grunskis, Kęstutis Zaleckis, Saulius Misevičius, Juozas Vaškevičius, Marius Šaliamoras.

Paaikškinimus Tarybos posėdyje (kovo 29d.) davė:

LDID narės prof. dr. Giedrė Mickūnaitė ir dr. Skirmantė Smilgytė-Žeimienė;

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos vyriausiasis architektas Mindaugas Pakalnis.

Paaikškinimus Tarybos posėdyje (balandžio 20d.) davė:

Projekto autoriai, UAB „Archinova“ atstovai - PV. Antanas Gvildys, arch. Aleksandras Gvildys; „PLH Arkitekter“ atstovas - arch. Steen Enrico Andersen;

Projekto vystytoją atstovaujantčios „Ellex Valiūnas ir partneriai“ teisininkas dr. Evaldas Klimas;

Detaliojo plano rengėjai - UAB „Senojo miesto architektai“ atstovės PV. Diana Sabaliauskienė;

LDID narės doc. dr. Rasa Butvilaitė ir dr. Skirmantė Smilgytė-Žeimienė.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos vyriausiasis architektas Mindaugas Pakalnis.

I. NAGRINĖJAMI KLAUSIMAI

2018 m. kovo 29 d. ir balandžio 20 d. Lietuvos architektų rūmų (toliau – Rūmai) Vilniaus regioninė architektūros taryba (toliau – Taryba) svarstė Lietuvos dailės istorikų draugijos (toliau – LDID) pareiškimu ir Tarybos iniciatyva „Viešbučio su konferencijų centru ir biurų projekto Vasario 16-osios g. 1, Vilniuje“ projektą (toliau – Projektas).

Nagrinėtas dokumentas viešai paskelbtas : www.projektas-vasario16g1.lt/

II. KLAUSIMŲ NAGRINĖJIMUI REIKŠMINGOS APLINKYBĖS

2008 m. balandžio mėn. 23 d. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-445. patvirtintas Sklypo Vasario 16-osios g. 10 (kad. Nr.0101/0040:248) detalusis planas (reg. Nr. 2088).

Dokumentas viešai paskelbtas: www.vilnius.lt/vaktai/default.aspx?Id=3&DocId=30157735&KlasId=43

2008 m. vyko Šv. Jokūbo ligoninės kvartalo Vilniuje pertvarkymo konkursas. Dokumentas viešai paskelbtas: <http://old.architektusajunga.lt/las-konkursai/archyvas/no-2008/svjokubo-ligonines-kvartalo-vilniuje-pertvarkymo-konkursas>

2017 m. rugsėjo mėn. 25 d. Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus pavaduotojo įsakymu Nr. A30-2580 patvirtintas Sklypo Vasario 16-osios g. 10 detaliojo plano (Reg. Nr. 2088) sprendinių koregavimą planavimo proceso inicijavimo sutarties pagrindu sklype Nr.1 (kad. Nr. 0101/004:303) Vasario 16-osios g. 1, Vilniuje. Dokumentas viešai paskelbtas: www.vilnius.lt/index.php?2268880307

Trumpas Projekto aprašymas autorių UAB „Archinova“ pateiktas jų puslapyje: „Vilniuje, Vasario 16-osios g. 1 esamame sklype numatoma įrengti biurus ir viešbutį su konferencijų centru. Buvusios Šv. Jokūbo ligoninės pastatai bus rekonstruoti ir kapitaliai remontuojami išsaugant visas vertingąsias savybes, kurios yra įregistruotos Nekilnojamų jų kultūros vertybių registre. Biurai ir viešbutis su konferencijų centru bus pritaikyti šiandienos poreikiams. Šiuolaikinių biurų nuomininkams ir visiems svečiams bus skirtas erdvus vidinis kiemas su parku, jauki terasa, kavinės ir restoranas. Šalia įsikurs tarptautinio tinklo valdomas gyvenimo būdo kategorijos viešbutis su konferencijų centru, kurio šiuo metu taip trūksta Vilniui.“, „Projekto faktai

Sklypo plotas: 12'210 m²

Biurų plotas: apie 6'000 m²

Viešbučio su konferencijų centrų plotas: apie 13'000 m²

Bendras stovėjimo vietų skaičius: apie 230

Numatomos investicijos: XX mln. eurų.“

III. TARYBOS ARGUMENTAI

Taryba atkreipia dėmesį, kad prielaidos susidaryti nevienareikšmei situacijai atsirado po to, kai buvo reikšmingai pakoreguotas teritorijos detalusis planas, ir, kai formaliai vykdant jo procedūras, buvo skirtas nepakankamas dėmesys projektinių pasiūlymų viešinimo kokybei. Suvokiant teritorijos svarbą tiek urbanistinė, tiek ir nekilnojamojų kultūros vertybių aspektu, Projekto viešinimo ir aptarimo su visuomene etapams buvo būtina skirti daugiau pastangų, nepaliekant pareigos domėtis Projektu savarankiškai. Taip pat pažymėtina, kad projekto architektūrinės raiškos ir kokybės problemos ir visuomenės reakcija į jas iš dalies kilo dar ir dėl to, kad buvo nepakankamai dėmesio skirta Projektinių pasiūlymų prie sklypo detaliojo plano (kuriems pritarė tiek Vilniaus savivaldybės administracija, tiek ir Vilniaus Kultūros vertybių departamento Vilniaus skyrius) kokybei. Taryba mano, kad pasikeitus sklypo savininkams bei sklypo užstatymo vystymo programai ir siekiant aukščiausios architektūros kokybės šiai sudėtingai teritorijai, buvo būtina skelbti naują architektūrinį konkursą. Jis būtų leidęs objektyviau išnagrinėti alternatyvas, pasirinkti geriausią ir kokybiškiausią sprendinį bei supažindinti visuomenę su projekto vystymu nuodugnai.

Taryba nutarė Projektą vertinti pagal LR Architektūros įstatyme nurodytus Architektūros kokybės kriterijus:

1. Urbanistinis integralumas:

Projektuojamo komplekso urbanistinis integralumas yra formalus – sprendiniais formuojamas unikalus kvartalas, kuris neatitinka urbanistinio konteksto – gretimiems kvartalams būdingo morfotipo mastelio. Projekte klaidingai nustatyti užstatymo pobūdžio pasirinkimo prioritetai: deklaruojamas vientiso, sujungto perimetrinio užstatymo principas šiuo atveju nėra labiau svarbus nei Šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo bažnyčios ansamblio apžvelgiamumas ir gretimybė. Projekte nepasiekta darnaus santykio su urbanistine aplinka tūrių proporcijų, mastelio ir urbanistiniam kontekstui būdingo struktūriškumo atžvilgiais.

2. Atitiktis darnaus vystymosi principui:

Projektas turi esminių trūkumų darnaus vystymo principų aspektu. Jame nepasiekta tinkama ekonominių, socialinių ir ekologinių principų darna, prioritetą teikiant ne jų pusiausvyrai, bet ekonominiams aspektams. Projektas parengtas neatsižvelgiant į esamą lokalią miesto viešųjų erdvių sistemą ir jos elementų sąveiką, integralumą bei darnų tęstinumą. Pasiūlytuose sprendiniuose vidinės komplekso erdvės neturi miesto viešajai erdvei būtinųjų savybių, užtikrinančių socialinį patrauklumą, visavertį pasiekiamumą ir jų gyvybingumą.

3. Statybos ir kuriamos aplinkos kokybė (ergonomiškumas), ilgaamžiškumas:

Projekte pasiūlyta komplekso estetinė raiška ir kokybė nėra tinkama jų vizualinės įtakos aplinkai aspektu. Rekonstruojamų pastatų architektūros raiška ir naujų tūrių sąveikos sprendiniai yra taip pat netinkami. Pažymėtina, kad naujų pastatų vizualinė įtaka neturėtų būti agresyvi, o projekte siūlomas naujas užstatymas savo tūriniais – erdviniais sprendiniais neturi daryti neigiamo poveikio aplinkos vizualinei kokybei.

4. Inovatyvumas (naujų technologijų, medžiagų, architektūrinių, urbanistinių sprendimų panaudojimas):

Taryba pažymi, kad projekto urbanistiniams ir architektūriniais sprendiniais trūksta inovatyvumo. Projekte pasiūlyti sprendiniai atkartoja jau senus ir daug kur įgyvendintus analogus. Tiek komplekso vieta, tiek ir kvartalo svarba miesto atžvilgiu lemia aukštus reikalavimus projektui inovatyvumo atžvilgiu, kurių pateiktas projektinis pasiūlymas neišpildo.

5. Nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas:

Projektu kultūros paveldas yra saugomas tik formaliai. Konceptualiai, urbanistinio konteksto ir miestovaizdžio atžvilgiais projektiniu pasiūlymu kultūros paveldui daroma esminė neigiama įtaka. Šioje teritorijoje esančių kultūros paveldo vertybių reikšmė projekte yra niveliuojama. Taryba mano, kad tinkamo ir harmoningo architektūrinių erdvių – planinių projekto sprendinių santykio su esamomis kultūros vertybėmis nesurasta. Projekte senosios ir naujosios architektūros santykis traktuojamas taip pat labai formaliai ir paviršutiniškai. Pažymėtina, kad šioje teritorijoje nekilnojamojo kultūros paveldo vertybių išsaugojimą būtina užtikrinti ne tik lokaliais architektūriniais sprendiniais, bet ir vizualiai – atveriant Šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo bažnyčios vizualines perspektyvas iš miestui svarbių rakursų.

6. Aplinkos pritaikymas visiems visuomenės nariams – projektavimo visiems (universalaus dizaino) principų taikymas, užtikrinant žmonių srautų judumą ir projektuojamų objektų prieinamumą (pasiekiamumą);

Projekte kuriamos pastatų prieigos kompliktuotos, formuojamų vidinių viešųjų erdvių prieinamumas prastas, trūksta miesto viešajai erdvei būtino socialinio atraktyvumo sprendinių.

7. Vientisa architektūrinė idėja;

Projekte trūksta vientisos, aiškiai išreikštos ir konceptualiai pagrįstos architektūrinės idėjos. Iš tipologinių - funkcinių poreikių kylanti pastato idėja sąlygoja nepakankamą jo argumentaciją urbanistiniame kontekste, kas lemia darnios vientisos jungties su esamais (integruojamais į kompleksą) pastatais trūkumus. Tai neužtikrina komplekso urbanistinio integralumo ir aukštos architektūros kokybės. Tinkamos ir vientisos idėjos bei atskirų pastatų kokybiškos sąveikos aspektu pažymėtina, kad senųjų buvusios ligoninės pastatų dalių ir naujų antstatų jungties, architektūrinio santykio bei proporcių sprendiniai pasiūlyme yra netinkami ir neharmoningi.

8. Funkcionalios pastato struktūros kūrimas;

Projekte akcentuojama funkciška objekto struktūra ir erdvinė jo organizacija, tačiau funkcionalumo ir architektūrinio konteksto sąlygų pusiausvyra bei kokybiškas šių aspektų santykis – nesurastas. Siūlomų pastatų formai ir struktūrai funkcionalumas daro lemiamą įtaką, tačiau tai negali būti esminis veiksnys lemiantis pastatų mastelį, formas ir architektūrinę išraišką. Funkcionalumo, racionalumo ir kontekstualumo pusiausvyros Projekte trūksta.

9. Estetika;

Pasiūlytas estetiškas architektūrinis sprendimas nereaguoja į projektuojamo komplekso urbanistinės aplinkos kontekstą architektūrinio mastelio santykių ir architektūrinių tūrių jungties atžvilgiais. Tai lemia esmines architektūrinės estetikos problemas sprendinyje.

10. Sprendimų racionalumas, įvertinus statinio projektavimo ir projekto realizavimo kainos santykio optimalumą;

Pažymėtina, kad Projektas negali būti laikomas racionaliu dėl kelių priežasčių: (1) jis negali būti realizuojamas dėl pagrįstai kilusio visuomenės pasipriešinimo ir reakcijų; (2) jo funkcinių, ekonominių ir architektūrinės kokybės kriterijų pusiausvyra yra nepasiekta, ko reikalauja sudėtinga ir labai svarbi Projekto vieta Vilniaus miesto ir kultūros vertybių atžvilgiais.

IV. TARYBOS IŠVADA

Remiantis išdėstytais argumentais ir Tarybos vertinimu, Projektas neatitinka LR Architektūros įstatyme nurodytų Architektūros kokybės kriterijų.

Pažymėtina, kad iki šiol atliktas darbas gali būti laikomas tvirtu pagrindu sėkmingam Projekto plėtojimui, po to, kai bus pakoreguoti ir pašalinti esminiai jo trūkumai.

Šios Tarybos pateiktos išvados ir rekomendacijos Projekto atžvilgiu apima esminius klausimus ir problemas, neakcentuojant jame esančių smulkesnių klaidų ir prieštaravimų.

Posėdžio pirmininkas

Tomas Grunskis

Posėdžio sekretorė

Vilma Pasiauraitė